

FOGLALAT: Magyarország (kereskedési szerződés Angliával; budapesti napló: fa-drágulás, magyar játékszini előadások; Zichy Miklós gr. jótékonykorsága; az agarász-társaság gyűlés-hatánapja; különféle: váczi-gödi vásár, adakozások az árvíz által károsultak számára, makkbőség; változások a' cs. kir. hadseregénél; gőzhajójárás jövő novemberben; 's a' t.) Amerika (zendület 's gyilkolás vakbuzgalombul.) Spanyolország (részletek a' galiciái zendüetről; esatateri hírek; 's a' t.) Anglia (Eszterházy hg Bécsbe utazik; radical mozgalmak; bathi némbergyűlés; részletek a' manchesteri nagy népgyűléseiről; canadai hírek; új akadály a' Temze-Tunnel építésénél; 's a' t.) Franciaország (Baudin napi-parancsa Mexicoba vitorlázza előtt; a' királyt betegnek hírlik; Perier család vádja a' National ellen; 's a' t.) Németország. Schweiz. Gabonár. Pénzkelet. Dunavizállás. —

Magyarország.

Ö cs. 's ap. kir. fősége 's Viktória angol királyné közt f.é. jul. 3kán új kereskedési 's hajózási szerződés létesült, melyet ö fős. f.é. sept. 14én méltóztatott Milanoban helybenhagyni 's kieseréltetni. E' szerződés pontjainak rövid kivonata következik: 1) E' szerződés helybenhagyási napjától minden ausztriai hajó az összes britt birodalom minden kikötőjében jövet és menet csak azon vámot fizetendi, melly az angol hajókat terheli, ez utóbbiak ugyanazon kedvezményt nyervén minden ausztriai kikötőben. 2) A' föld minden természetnyé, 's minden kézműyári 's iparczikk ö cs. kir. fős. birodalmából, oda értvén az Elbe 's Duna folyamokon kiszállíthatókat is, mellyeket az angol korona kikötőbe vinni nem tilos, valamint minden természetnyé 's kézműyári 's iparczikk az angol birodalomból, mellynek az ausztriai kikötőkbe szállíttatása nincs tilalmazva, minden tekintetben ugyanazon viszonyos szabadítékokat élvezendik. 3) Minden az említettekül különböző tárgy az ausztriai kikötőkbe 's Dunáról csupán azon vámtéher alatt fog minden angol birodalmi kikötőbe szállíttatni, mellyet azoktól fizetni kellene, ha a' szállítás angol hajókon történék. Az angol királyné e' szerződés által az ausztriai kereskedésnek megajánlja mindazon kedvezményt, miket az 1833ki aug. 28kán költ parlamentari határozat a' britt birodalmi kereskedésre 's hajózáásra árasztott, valamint minden egyéb joggyakorlást, minek eddig a' legnagyobb kedvezéssel ellátott nemzetek már részesei, vagy jövődében részesei leendnek. 4) Minden ausztriai hajó, melly a' Dunáról, bezárólag Galaczig, érkezik britt kikötőbe, e' szerződés minden kedvezményben részesül. Hasonló kedvezés éri a' Dunába érkező 'sonnan távozó angol hajókat is. 5) Mivel az angol hajók, midőn közvetlenül oly tartományokból érkeznek, mellyek nem tartoznak a' két szerződő hatalom birodalmi közé, terhestül ausztriai kikötőkbe bocsáttatnak csupán azon adóteher alatt, mellyet az ausztriai hajók fizetnek, tehát a' gibraltári tengerszoros közt fekvő ázsiai 's afrikai áruktól is, mellyek először ausztriai kikötőkbe kerülnek, az azokat angol kikötőkbe szállító ausztriai hajók szinte csupán azon vámt fizetendik, mit angol hajók fizetnének, ha ugyanazon árukat ausztriai kikötőkbe szállítanak. 6) Minden kereskedési czikk, mellyek kivitele 's behozatása angol 's ausztriai lobogó alatt a' szerződő hatalmak birodalmiba törvényesen megvan engedve, ugyanazon terhek 's kedvezményekben részesülend, akár angol, akár ausztriai hajón történék a' kölesönös szállítás. 7) Ugyanez értetik azon árukról, mellyek eladás nélkül hevervén darab ideig raktárakban, ismét tova szállíttatnak. 8) Különös kedvezményben az eladásnál, nemzetiségi tekintetből, egy hajó sem fog részesülhetni a' szerződő hatalmak kikötőiben. 9) Az ausztriai hajók keletindiai kereskedési viszonyira nézve megengedé ugyan az angol királyné, hogy ö cs. 's ap. kir. fősége alattvalói mindazon kedvezményt élvezhessék az ottani kikötőkben, miket a' legnagyobb kedvezéssel fölrüházott nemzet már bir, vagy jövődében birni fog, de egyszersmind az ezeket terhelő vagy terhelendő törvények 's kivételek alá kívánja őket helyezettetni. 10) E' szerződés nem terjeszkedik ki a' partvidéki hajózáásra 's kereskedésre a' szerződő hatalmak kikötőji közt, mennyiben az utasok vagy áruk szállíttatását tárgyzná, mi a' nemzeti hajók partvidéki kereskedésinek marad föntartva. 11) A' 3dik czikk bővebb magyarázata után kikötötték, hogy mind a' két szerződő hatalom idegen fejdélni alattvalókat csak ugy részesíthessen ezentul kiterjedtebb kereskedési kedvezményekben, ha azokkal egyszersmind egymás alattvalóit ugyanazon mértékben fölrüházza. 12) Azon szerződésnek 7dik pontja, melly Ausztria, Anglia, Poroszország és Russzia 1815ki nov. 5kén Parisban kötének ö cs. kir. fősége kereskedési viszonyira nézve a' jóniai szigetekkel, továbbra is megtartja teljes erejét. 13) E' szerződés az aláírás és helybenhagyás után kipótlandja az 1829ki dec. 21dikén költ ausztriai-angol kereskedési 's hajózási szerződést, és 1848diké dec. utóljaig fog tartani, 's e' határidőn túl még 12 hónapig, miután egyik szerződő hatalom annak megszüntetése iránt akarattját nyilvánítja. Tizenkét hónap elteltével a' fölmondás után pedig mind a' két félre nézve megszűnnek a' főnebbi kötelezések. 14) E' szerződés helyben fog hagyatni, 's az illető ez iránti oklevél egy hónap alatt, vagy ha lehetséges, még hamarabbis, ki fog eszeréltetni. Bécsben jul. 3kán 1838. Metternich s. k. Frederic James Lamb s. k. — E' minden tekintetben fontos szerződés valamint általjában emelendi az ausztriai kereskedést, ugy különösen hazánkra nézve jótékony hatása leend a' dunagőzhajózás segélye által, főleg ha Angliában csakugyan megszüntetnék a' gabnatörvényt. —

Budapesti napló. A' tél közelsége szükségessé tevő a' fűtésről gondolkozást, minek következtében a' fa ára igen fölemelkedett. Ennek is nagyobbbrészt a' gyászos emlékü árvíz az oka, mert a' sok építés Budapesten 's a' Duna mentében kárt szenvedett városok 's helységeiben nagy mennyiségű téglát 's meszet kíván, 's ennek égetése igen sok fát emészte föl, azonkívül pedig a' Duna partiról tömérdek fát sodrottak el a' tavaszkor oly rendkívül pusztítva dalt hullámok, most pedig némely dunapartú vidékről a' rendkívül csekély víz nem engedi a' szállítást. Ehez járul még azon figyelmet érdemlő körülmény is, hogy eddig

rendszerint minden héti vásár - napon számos kocsival hordának fővárosunkba fát a' közel lakó adózók eladásul, mi most árvíz óta, majd egészen megszűnt, melly körülmény legalább 4—5 száz öl fa elmaradtát okozá, ezen mennyiség a' város népességéhez aránylag csekélynek látszik ugyan, de mégis vajmi nagyon érezhető, főleg a' főnebbi körülmények után! Hír szerint azonban már tétettek lépések a' városnak elegendő mennyiségű tüzfával ellátására, leginkább „Erős“ vontató gőzös által, melly több már rakodtan álló hajót vonand partinkra aladságban, mellyek megérkezte azonnal határt tüzend a' nyereszkezők szerenséjének. — Nemzeti színpadunkon f. hó 17kén Birchpfeiffer asszony „Szapary Péter“ német szellemű magyar hősi játéka adatek Komlóssy fordítása szerint; Barta Hamzabég szerepét, melly magában is tulságok összessége, mindig erőteljes eredetiséggel szokta adni; 18kán először: „Hét leány közül a' leg-rutabb“ vigjáték 3 felv. „Nápolyi“ című egy felv. előjátékkal, Albini után Kovacsóczy által fordítva, a' darab magában nem rossz; de már igen ismert, 's majd valamennyi vándor társaság által játszaték, a' pesti színpadra pedig csak most jutott; 19dikén „Örökségi egyezés színjáték 4 fölvonásban egy előjátékkal Vogel után ford. Jakab István. Játékszínünkön nem sokára több ujságot látandunk, név szerint e' hónapban Donizetti „Bájital“ című vígalmúvét Conti jutalmára, 's az „Enzersdorfi postalegény“ című parodiát Kovácsné külön hasznára; e' szorgalmas színésznőnk, kinek kiszámolt ügyes játéka már a' haza több részeiben számos vidám estét szerze, 's ki egyszersmind minden szerepben zugalódás nélküli elvállalása által valóban példányul szolgálhat minden színésznőnek, bő jövedelmet érdemel, 's azért a' különben igen mulatságos parodiát magyarosítottatni kívántuk volna, mert a' „Tekozló“ világosan bebizonyítja, hogy mit a' bécsi vagy pesti német közönség húszszor is megkaczag, az mosolyra is alig bírhatja a' magyart. Jövő hó elején „Ludas Matyi“ dalos paródia kerüend színpadra Balog színésztől, muzsikája Szerdahelyitől. —

Sár (Veszprém vgyében) sept. 26kán: Örökre emlékezetes marad a' sári alattvalók' hálás szívében vázsonykői Zichy Miklós gr. ur kegyes földesuroknak irántuk közönségesen, de különösen iskolás gyermekeik iránt bizonyított atyáskodása, ki, miután az ezelőtt 29 évvel készített igen szűk, nedves és sötét iskolaház tanulókkal annyira megtele, hogy téli napokban sokan földön kénytelenítették ülni, helybeli plebánosunk előadására a' most terak' szomszedságában egy zsellérházat megvenni, 's egy újonnan építendő iskolára kemény anyagszereket ajándékozni kegyeskedett. Atyáskodó földesurunk ezzel tettleg előzte meg t. Veszprém vgyének f. e. jun. 18án határozatba ment azon böles gondoskodását, melly szerint megkívánja, hogy a' tanulásra szolgáló épületek minden helységben jól rendeztesseken el, ha szinte csak a' terhetősebb buzgó, 's a' közből szívükön viselő hazafiaknak, (de különösen földesurakoknak) kegyes adakozásaikból is. Nem titkolhatjuk ez alkalommal mélyen tisztelt földesurunk egyéb jótéteményei közül azt is, hogy 1824 évben igen esimes és alkalmas paplakot építt, 's 1834 és a' következő évben rajtuk majd kétségbeesteken könyörölni sziveskedett. Jelen 1834 évi július 28ika éjjelen tűz által megemésztett 15. telkes gazdának, úgy az evang. lelkész és mesternek házára és 11. pajtára szükséges épületeit ingyen adott, azonfelül még 155. p. mérő rozst is osztatott ki, 1044 napi robotot, dézmát, censualis földektől járó gabonát, 's a' kender-kilenczetet elengedte; 1835ben ismét 11. házra és 7 pajtára épületeit ajándékozni, 's más számtalan jótéteménnyel a' kárvalottakat segíteni méltóztatott. Hála illy kegyes szívű földesuraknak!

Közelegetvén az Agarász-társaság által e' f. esztendőre rendelt agarászati hatánap, u. m. a' legközelebb pesti novemb. vásár-utáni hétfő, vagy is novemb. 19ike: ezen napra a' jász-kocséri pusztán minden tag megjelenését annál biztosabban reménylhetni, minthogy az agarász-ter bérteti esztendeiből csak egy levén már hátra, ezen körülmény szükségessé teszi az e' fölötti értekezést; — ezenkívül pedig a' társaság által készítettett billikom is ez uttal fog elnyerésül kitétetni.

Eger, oct. 16kán: Egerben a' szüretet f. oct. Skán kezdék, a' közleleiben levő külső hegyeken már előbb indítatván meg. A' többnyire virgályos, jól érett, 's egy részben aszu termés az időnek folyvásti kedvezése mellett már szedve van, 's máris az új bor v. must hordójának párja (1 párja 6 akót értvén) 70—80 vál. forinton kelt, jelesb helyekbeli még néhány forinttal drágábban is.

KÜLÖNFÉLE: A' váczi (v. gödi pusztai) baromvásáron october közepén eladásul össze volt hajtvá: 7814 d. ökör, 2830 d. tehén, 166 d. bivaly, összesen 10810 d.; hizott ürü 's juh 453; az eladás elég gyorsan ment ugyan, mert három nap alatt majd valamennyi szarvasmarha elkelt; de az ár mindinkább csökkent, egy ökörnek ára 180 v. for. volt, mit 410 font husért 's 50 font faggyuért valóban nem igen mondhatni fényes ajánlatnak, a' valamivel könnyebbek darabja pedig 117 frton kelt, a' legdrágább tehén 110 fr., 's a' legolcsóbb 72 fr. 30 kron váltóban. Az ürük 's juhok eladatlanul maradtak, mert az ígért csekély árt senki sem fogadható el. — Az árvíz által károsultak fölegéllésre legujabban következő adakozások gyűltek: a' szigeti (Mármarosban) sószállító hivatali tisztség 19 fr. 20 krt küldte; Abaujmegye a' gönczi járásból Tóth Antal eskütt által 102 fr., Ujvidék kir. város 4 fr. 20 kr., a' sz. andrási kamrai mvárosi község 18 fr., az ungvári kam. tisztek 104 fr. 44 kr., Szathmár megye 39 fr. 18 kr., Bars megye 26 fr. 44 kr., Mármaros megye 2 fr., összesen 336 fr. 26 kr. p. gőben. A' közlegő tél növelendi az inséget, 's azért ohajtható, hogy minél nagyobb bőkezűséggel gyűljenek az adako-

zások. — Hazánk erdős részeiből érkezett levelek szerint az idej makk-
termés igen bő s kielégítő; ez s a tengerinek olcsósága reménylített,
hogy a sertések, s ennek következtében zsír és szalonna ez évben a ta-
valyihoz képest csökkentebb áron fog kelni. —

Változások a cs. kir. hadseregben; előléptettek haditárnokokká s lo-
vassági tábornokokká altábornagyokból: Nugent-Laval gr., római hg, tengeri-
melléki katona-parancsnok, és segédparancsnok az illyr, tyrol s bel-ausz-
triai főparancsnok mellett; Lilienberg-Vetter Vince gr., horvátországi ka-
tonai s polgári kormányzó, és Wallmoden Lajos gr., milanoi katona-parancs-
nok, mind hivatalok megtartása mellett; vezérőrnagyból altábornagygyá:
Bigot Lajos Ferencz gr.; ezredeseiből vezérőrnagyokká: Mederer Konrad,
Nassau hg 29 sz. gyal. ezr., s Ruff Friderik, Wimpffen b. 13 sz. gy. ezr.;
alezredeseiből ezredesekké: André József, Nassau hg 29 sz. gy. ezr.;
s Cordon Ferencz b., Wimpffen b. 13 sz. gy. ezr., mindkettő az ezredben;
őrnagyokból alezredesekké: Dresler János, Lilienberg gr. 18 sz. gy. ezr.;
st. Génois Rudolf gr., Nassau hg 29 sz. gy. ezr.; s Zamecsnik Mihály,
Wimpffen b. 13 sz. gy. ezr., mind az ezredben; Rakittievic István, az oláh-
határőr-zászlóaljnak; s Eichenheim Friderik, Minutillo b. 3 sz. vasaszer.
Auersperg gr. 5 sz. vasaszerredhez; kapitányokból őrnagyokká: Stoichies Dö-
nmötör s Mayern Ferencz, a tábornokkari szállásmester- osztálynál; Schül
Henrik, Bertolotti b. 15 sz. gy. ezr., főhadikormányzó segéd Veronában,
németalföldi Vilmos király 26 sz. gy. ezr., hivatala megtartásával; Hrenada
Lajos, Lilienberg gr. 18 sz. gy. ezr., Paumgarten b. 21 sz. gy. ezr.; Pe-
trichevich-Horváth János, császári 1 sz. huszárezr., József főhg 2 sz. hu-
szárezr.; Deyn Ferencz gr., József főhg 2 sz. huszárezr., 1 sz. császári
huszárezr.; Cavriani Károly gr., Szász-Coburg-Gotha hg 8 sz. huszárezr., Szász-
porosz király Friderik Vilmos 10 sz. huszárezr.; Simbschen Károly b., Szász-
Coburg-Gotha hg 1 sz. dzsídászer., császári 4 sz. dzsídászer.; Piatl János,
Windischgrätz hg 4 sz. könnyűlovas ezr., Nostitz gr. 7 sz. könnyűlovas ezr.;
Kollowrath-Krakowszky Leopold gr., Hardegg Henrik gr. 7 sz. vasaszer.,
szász király 3 sz. vasaszer.; Ullrich Rudolf, Minutillo b. 3 sz. vasaszer.;
Ottavio Gorizutti b., Toscana hg 4 sz. vasaszer.; Bauröhl János, Nassau
hg 29 sz. gy. ezr.; Marienni Jakab, Wimpffen b. 13 sz. gy. ezr., hivatala
megtartásával a milanoi katonai földmérési intézetnél; és Satory József,
Wimpffen b. 13 sz. gy. ezr., mind az ezredben; Paich Simon, az ogulini 3
sz. gy. határőrezr., az illyr-bánsági határőr-zászlóaljhoz; Kinsky Antal gr.
altábornagy s osztálynok tengerimelléki parancsnokká lett; Ernestau August
Ernest nyugalmazott ezredes, leopoldstadti várparancsnok; s Kolb Ferencz,
Langenau b. 49 sz. gy. ezr. őrnagy parancsnoka Andris gránátos zászlóalj-
nak; Zichy-Ferraris Manó gr., őrnagy és szárnysegéd Radeckzy tábornagy-
nál, számfőlövtívét tétetvén, császári 1 sz. huszárezredbe lépett; Karacsay
Fedor gr., ezredes és cattaroi várparancsnok, s Lazarich József b., man-
tuai helyalezredes hivatalait egymásközött fölcserélték. Nyugalmasztottak:
Köster György, a szluini 4 sz. gy. határőrezr. ezredes; alezredeseiből:
André János, Auersperg gr. 5 sz. vasaszer., s Radochay Miklós, az első
10 sz. bánsági gy. határőrezr., mindkettő ezredes-ranggal; és Neugebauer
Gáspár b., cs. 1 sz. gy. ezr.; őrnagyokból: st. Julien Kelemen gr., Rainer fő-
hg 11 sz. gy. ezr.; Thanhofer Ferencz, Reusz hg 7 sz. huszárezr.; s Münch-
hausen Otto b., Toscana hg 4 sz. vasaszer.; kapitányokból: Hennemersdorf
Béla, Gollner b. 48 sz. gy. ezr.; Waaga József, Luxemburg 27 sz. gy.
ezr.; s Sardagna Péter, Haugwitz gr. 38 sz. gy. ezr., mind őrnagy-rang-
gal, s nyugdíjjal; Thun József, Sándor ezár 2 sz. gy. ezr.; Wegerich Já-
nos, Károly főhg 3 sz. gy. ezr.; Vitalis Sándor, d. Miguel 39 sz. gy. ezr.;
Wimpffen Gusztáv Antal b., Reusz hg 7 sz. huszárezr.; Vérták Imre, Vil-
mos porosz király 10 sz. huszárezr.; Ehler Antal, Wernhardt b. 3 sz. köny-
nyűlovas ezr.; s Peczek József a 2dik őrszászlóaljtól, mind őrnagy-rang-
gal; külrendeket s azok viselésére engedelmet kaptak: Radeckzy József
gr., tábornagy s parancsnokló tábornok a lombard-velencei királyságban,
a kir. sardiniái sz. Annuciade-rendet; Clam-Martiniz Károly gr., altábor-
nagy s tábornok-segéd a király ő cs. kir. felségénél, a sardiniái kir. sz. Mó-
gicz- s Lázár-rend nagykeresztjét; Moll János b. ezredes és Lederer Au-
gust b., szárnysegéd ő felségénél, az első közép-, ez pedig kiskeresztjét
r sardiniái kir. sz. Móricz- s Lázár-rendnek; Kentzinger Károly b., nyu-
galmasztott vezérőrnagy, Lucca hg katonai sz. György-rend első osztályu je-
lét; Brodorotti Friderik, Hohenzollern hg 2 sz. könnyűlovas ezr. őrnagy, se-
géd az ezredtulajdonosnál, s Körber Fülöp, Rainer főhg 11 sz. gy. ezr.
főhadnagy, ugyanazon rend másodosztályu jelét. —

Gőzösök jövő novemberben következő renddel pályázandnak: „Ma-
ria Anna“ 76 löerejű, kapitánya J. A. Masjon, Bécsből Pozsonyba délután
pontban 2 óraker: 2, 9, 17, 25; Pozsonybul Pestre reggel pontban 6 óra-
ker: 3, 10, 18, 26; Pestről Pozsonyba s Bécsbe reggel: 5, 13, 21, 29;
„Nádor“ 42 löerejű, kapit. Pohl J. Bécsből Pozsonyba pontban délután 2
óraker 4, 12, 20, 28; Pozsonybul Pestre pontban regg. 6 óraker 5, 13,
21, 29; Pestről Pozsonyba s Bécsbe: reggel 8, 16, 24; „Árpád“ 80 löe-
rejű, kapit. Gerritsen L. W., Bécsből Pozsonyba pontban délután 2 óraker
oct. 31, s nov. 7, 15, 23, és dec. 1; Pozsonybul Pestre regg. 6 óraker 1,
8, 16, 24, s dec. 2; Pestről Pozsonyba s Bécsbe reggel 3, 11, 19, 27;
„Zrinji“ 80 löerejű kapit. Mayr F., Pestről Zimonyba s Drenkovára 7,
s 23án csupán Zimonyba; Drenkováról Zimonyba: 13; Zimonybul Pestre:
15, 27; „I Ferencz“ 60 löerejű, kapit. Ferro D. Pestről Zimonyba s Dren-
kovára oct. 30, s nov. 15; Drenkováról Zimonyba 5, 21; Zimonybul Pest-
re: 7, 23; „Argo“ 50 löerejű, kapit. Lazarich C. G. Skelagladováról Brailá-
ba s Galacra: 5, 20; Galaczrul Brailába és Skelagladovára 11, „Panno-
nia“ 36 löerejű, kapit. Knifcz G. Skelagladováról Brailába: oct. 28 s nov.
13, Brailábul Skelagladovára: 3, 19; „V Ferdinand“ 100 löerejű, kapit.
John Th. Everson, Brailábul Galacra s Konstantinápolyba: 3, 19; Konstan-
tinápolybul Galacra s Brailába: 13, „Metternich Kelemen her-
cege“ 140 löerejű, kapitánya Benjamin Wynn Ford, Konstantinápolybul
Sinope, Samsun s Trapezuntba s vissza minden 14 napon egyszer; „Cres-
cent“ 120 löerejű, kapit. G. Clician, Konstantinápolybul Sinope, Samsun
s Trapezuntba és vissza minden 14 napon egyszer; „Stambol“ 160 löe-
rejű, kapit. John Ford, Konstantinápolybul Smyrnába és vissza hetenkint egy-
szer; „Maria Dorothea“ 70 löerejű kapit. A. Pietroni, a Dardanellákból
(Fontan-Pasa) Salonichba s vissza hetenkint egyszer; egy orosz gő-
zös: Odesszából Konstantinápolyba s vissza minden 14 nap egyszer. „Stam-
bol“ és „Maria Dorothea“ pályavonalai közvetlen kapcsolatban vannak egy-
mással. A nevezett főállomások reggeli 6 óraker indulnak a gőzösek; kivé-
telek a főléti jegyeknek leendnek szemléltetők; közelebb körülményekről
pedig az illető ügyvivők által értesülhetni. Az utasok illő s jutányos élelme-
zésökrül czélszerű rendelések tétetvén. A máhálkon s egyéb kötegeken,
tévedés-elkerülés végett, nevét s rendeltetési helyét szükség följegyezni min-
den utasnak; minden tehernek biztos helyre rakatása a hajózádnak (con-
ducteur) kötelessége, ugyde annak elviteléről magok a tulajdonosok tartoz-
nak gondoskodni.

A Despertador hirlap Rio de Janeiroból jul. 9kéről ezt közli: Némi
idő óta bizonyos Joao Antonio, Pedra Bonita vidéki lakos, ezen kerület
tudatlan lakosinak beszélt, hogy nem messze hozzájuk egy büvölt ország
találkoznék s körülbelül mostan telnek ki annak elbűvölési vagy elátkozási
határdeje. E jósó mult 1837dik év novemberében elköltözött a ke-
rületből Inhamun őserdőbe, honnan később maga helyett egy apostolt,
Joao Perreirát, küldte vissza a kerület lakosához. Ezen apostol Pedra-
Bonitába 1838dik majus elején érkezett meg s első dolga volt magát ki-
rálynak kiáltani ki a nép előtt, melly alkalommal megígérte az őt követő
híveknek ez iránt kiadott saját fölszólításában, miszerint ő amaz ismé-
retlen elátkozott országot nem sokára visszabüvölendi, s aztán megjelen
majd don Sebastian király egy elátkozott fejedelem, ki századok előtt esett
el egyik ütközetben a mórok ellen, megjelen az ő megszámlálhatatlan had-
serge is, a mulattok megfőjérülnek mint a halvány hold, de mindenek
fölött boldogok lesznek a hívők, kiknek számára halhatlanság, kincsek s t.
ef. várakoznak: azonban hogy mind ez megtörténjék s az új birodalmat
vissza lehessen büvölni, előbb szükség lenne sok, igen sok embernek és
pedig férfiaknak, gyermekeknek és asszonyoknak nyakokat levágni, s majd
azon nyakak aztán annak idejében ismét hozzá fognak nőni a testhöz s így
azon áldozatok újra föléledni, föltámadni. Csakugyan akadtak emberek,
kik mind ezen balga ígértet szórul szórán hívék, s az apostol-király nem
sokára egy kis községtől látta környezetni magát. E községen ő kor-
látlan uralkodást gyakorla, legelőször is a férfiakat összeházasította két
három asszonnyal — de magának megtartott hetet a szebbek közül; az-
tán az áldozatokhoz fogott, és majus 14, 15 és 16kán már mindössze 42
személy nyaka hullott el a förtelmes ember kése alatt, 21 felserdült t. i.
és 21 gyermeké, melly utóbbiakat magok a szülek hurezolák és pedig
nagy benső örömmel a kés alá. A többi áldozat teljesítésére már nem ma-
radt ideje Joao Perreira királynak, mert majus 17kén véletlen egy csoport
ember által támadtatték s öleték meg. E csoportot ama főnemlített Joao
Antonionak, ki az őserdőbe költözött el, testvére Pedro Antonio vezér-
lé, ki a megöletett király gyékény-koronáját hatalmába kerítvén, most
ismét ő kiáltatá ki magát az atkozott királyság fejének. Így álltak a dol-
gok, midőn a 8 mérföldnyire lakó biztos Manoel Perreira da Silva a vég-
bement undokságokrul tudósították. Ő mingyárt összegyűjtte 26 embert a
nemzetőrsgéből és lakosakból, s velük a vérengzés színhelyére siette,
hol Pedro királyt s embereit azonnal megtámadta s őt és 29 hívét s ezek
közt néhány asszonyt elejtett, 9 férfit, 3 nőt és 12 gyermeket pedig
fogságba kerített; de az ő részről is elesett őt halva, négy pedig teteme-
sül sebesülte, mert az elhittetett vakbuzgódkól oly elszánt kecskébesés-
sel harezoltak, mint megannyi oroszán, mivel egész utolsó percig azon
erős hiedelmet táplálák, hogy don Sebastian roppant hadseregével okve-
tetlenül segítségükre sietend.

Spanyolország.

Madrid, sept. 29kén: Egy itteni idegen követség azon hirt kezdé
terjesztetni, mikép a trónkövetelő egy millió piastert kapott segélyül né-
melly külföldi hatalmaktól. Csak illy hirre vala még szükség, hogy a spa-
nyolok még jobban irtózzanak minden idegentől, holott már eddig is min-
den embert gyűlölték, ki nem spanyol földön születék. Minden önokozta
szenvédést az idegenek rovására jegyez a nép, s rövid idő mulva annyira
fog emelkedni a nemzeti gyűlölet, hogy minden külföldinek élete halá-
los veszélyek közt leend küzdeni kénytelen Spanyolországban. A külföl-
diek itt mulatása tehát, ha csak hatalmas pártolása alatt nem állanak va-
lamelley követségnek, minden pillanatban nagyobb veszélynek van kitétetve.
Azon nagy összeesküvésbe is több idegent bonyolítanak, mellyet nem rég
Galiciában a kormány födöze föl. Nehány hét előtt bizonyos Ramos nevű
fiatal embert, egy ismert carlospárti főnök fiát, fogván el az alkotmányo-
sak, halálra ítélték, ez azonban azzal törekvék életét megmenteni, hogy
főfontosságú titkok fölfödözését igére Valdes főkapitánynak. Ez öt óraig
beszélgete titkon az elítéllet, a kivégzést elhalasztá, s azonnal több el-
fogatást parancsolt véghez viténi Galiciában. Corunában ugyanis Barrier
porosz kir. consult s nagytekintetű kereskedőt fogatá el, lakhelyét meg-
motoztatá s papirjait elszedeté. Adott parancs következtében Barrier San
Anton erősség földalatti börtöneibe vala szállítandó; mivel azonban orvosai
halálos veszély nélkül nem vélek a kőszvényben szenvedőt messze vitétheti-
ni, eleinte tulajdon szállásán hagyák őt, utóbb pedig Santiagoba kísértették,
hol most folyamatban van a törvényes vizsgálat. Némelleyek szerint az
orosz ügyvivő is elfogatek Corunában, Santiagóban pedig összesen mint-
egy 214 személy s köztük több kanonok is. Mit vallott Ramos tulajdonké-
pen, eddig még csak Valdes és Cayuela ezredes tudják; annyit azonban
többen vélek hitelesen állíthatni, miszerint az elfogottak összeköttetésben
állottak Frai Saturnino carlosi csapatival, és sept. végén kitörendő álta-
lányos összeesküvést terveztek. Mások ellenben oda nyilatkoznak, hogy
Ramos csak életét akará hosszabbítani semmikép be nem bizonyítható ko-
holmányival. — Narvaez, mint hirlík, megtartandja a tartaléksereg fő-
parancsnokságát, s ezuttal csak egy része menend annak Castiliába. —
Van Halen tábornok sept. 25kén elutazott végre a központi sereghez, Oraa
helyett átveendő a vezérseget. — Avila tartomány helyzete e pillanatban
igen kétes. A tulajdon biztossága mindenütt megszűnt. Általányos kíván-
dórlás kezd uralkodni, mert a toledo carlosiak kegyetlen becsapongását
sem szegény sem gazdag nem képes többé kiállani. — Némelley magányos
hírek szerint a trónkövetelő s Maroto tábornok néhány zászlóaljjal Arra-
goniába szándékozik nyomulni, Cabrera sergeivel egyesülés végett, mely-
lyek összeesatolva több tartományi fegyveres csapattal, valamely fontosabb
vállalatot szándékoznak végrehajtani. Merino, Balmaseda, Beltran, Car-
rion s Cabanero, Espartero sergeinck nyugtalanítására kapának parancsot,
hogy Cabrera háborítás nélkül teljesítesse szándékát. —

tagjai
nister
pénzü-
nek e
tan e
nister
ség e
elfogl
ban ta

király
Gibra
fog u
ezer
kötöt
melly
s fia
jövő
szám
eddig
kért,
vatal
ságu
Chro
czia
zölge
lanat
főnal
ledté
latja
got v
mód
az a
misz
a ve
ezen
ugya
tatik
munk
kené
népe
radio
e k
kább
oszlí
nek
ottar
ugy
san l
folyá
linba
törve
sek
szint
hogy
kalm
nem
calo
ang
len
ezer
s al
leke
Eva
szon
elfog
assz
egés
assz
gítu
Oha
fine
czia
litik
misi
től t
ják
egé
maz
olly
Leg
radi
bur
son
vén
illy

Madridi magányos levelek szerint az életbe alig lépett minis-
terek közt már meghasonlás első jelei kezdenek mutatkozni. Frias hg mi-
nisterelnök, 's Ruiz de la Vega, jogminister egyik, más oldalról pedig a'
pénzügyminister, Montevirgen marq, 's Valgornera belminister ellenkez-
nek egymással, Aldama, had- és tengerész-minister eddig még határozot-
tan egyik párthoz sem szegődött. — A' most Madridban tartózkodó mi-
nisteri cortestagok, hogy az ügyek jelen állapotját gyámolíthassák és szük-
ség esetén, ha t. i. előbb utóbb új minis-teriség alakulna, elődjek helyeiket
elfoglalhassák, különös társulatba léptek, mely a' kapuczinusok zárdájá-
ban tartja rendes üléseit. —

Anglia.

London, oct. 5ikén: Tegnapelőtt reggel indult el Adelheid özvegy
királyné 3 négylovas hintón Portsmouthba, Hastings sorhajó fődözetén
Gibraltarba vitorlázandó, honnan rövid mulatás után Nápolyba és Maltába
fog utazni. Portsmouthban szokott tisztelgéssel fogadják ő felségét. 20
ezer ember kiálta szerencsés utazást a' köztisztelétű távozónak, 's a' ki-
kötőben horgonyzó hadihajók 21 algyulóvéssel üdvözleltek Meteor gőzöst,
mely a' kikötőből Hastings sorhajóra vivé ő felségét. — Eszterházy hg
's fia, Miklós, ugyanazon napon számos kísérettel Bécsbe utaztak, honnan
jövő aprinnél előbb alig téréndnek vissza. — A' Spectator egyik utóbbi
száma hivatal-vadászatról vádolja az irlandiakat. Szerinte ugyanis már
eddig 7ezer kérelem érkezék Irlandból a' kormányhoz, olly hivatalo-
kért, miket az új szegényi törvény fog életbe léptetni, az albízossági hi-
vatalokért pedig 800 irlandi folyamodott, 's már most képzelhetni boszu-
ságukat, hogy ezen hivatalokat 3t angol folyamodó nyere el. — A' M.
Chronicle megezőfolásul, azon hírekre, melyeket a' Times Anglia 's Fran-
cziaország egyetértése megzavarása végett darab idő óta szakadatlanul kö-
zölget, jelenti, miszerint e' két birodalom baráti viszonyai még egy pil-
lanatig sem szüntek meg, 's hogy a' keleti, algiri 's mexicói ügyek a'
főálló egyetértést soha nem fogják háboríthatni. Franciaország köze-
ledteté a' zsarnoki Russziához pedig egyenesen tory agyremnek nyilatkoz-
tatja a' fönnevezett ministeri lap. — Minden eddigi körülményből drágasá-
got vagy épen éhséget jósolhatni, ha végre a' gabonatörvényen czélszerű
módosítás nem történik. Anglia legnagyobb részében kedvező volt ugyan
az aratás, de nem ugy Skótziaiban és Irlandban. Általányosan mondják,
miszerint az egyesült birodalomban nincs jelenleg annyi gabona, mennyit
a' vetés és mindennapi elhasználás mulhatlanul megkívánnak. Legrosszab
ezen egész dolognál azon körülmény, hogy ha a' nép szilárd akarata csak-
ugyan kiküzdne is a' gabonatörvény módosíttatását, az rögtön, mint kíván-
tatik, nem fogna segíthetni a' bajon, mely annál nyomasztóbb leend a'
munkás osztályokra nézve, mivel a' magasb kenyérár szükségképi esök-
kenését vonandja maga után a' kézműgyári cikkek keletének. 'S ha a'
népet szükség nyomandja, ugy valóban igen is félelmesekké válhatnak a'
radicalok eddig nem nagy figyelemre méltott izgató mozgalmi. Csupán
e' kinézésnek tulajdoníthatni, hogy a' toryk pártja országszerte mindin-
kébb növekszik. Az egész ország, mint két ellenséges tábor, két pártra
oszlík, 's mind a' toryk, mind a' whigek mindenkép szaporítani ügyekez-
nek párthíveik számát. Hol a' toryk már elhatározó többséggel bírnak,
ottan természetesen előre biztosítva vannak győzelmükről; hol pedig ez nem
ugy van, ott a' radicalokat összekapatják a' whigekkel, 's aztán bizto-
san halásznak a' zavarban. Ehez még az is járul, hogy O' Connell be-
folyása tetemesül esökkenni kezd Irlandban, 's az első társulat még Dub-
linban is mindéddig csak igen csekély előhaladást tön, míg az új fized-
törvény ellen folyvást számos gyűlésben dörg a' nép szava. E' gyűlé-
sek főleg papok izgatási következtében létesülnek, kik nagyobb rész-
szint maguk egyszersmind a' fő szónokok. Általányosan mondhatni,
hogy a' whigek állapotja jelenleg rendkívül ingatag, 's könnyen al-
kalmul szolgálhat a' toryknak ismét polczra jutáshoz, ha a' radicalok ki-
nem békülnek a' whigekkel. — Octob. Isején Vincent, a' londoni radi-
calok biztosa, nagy némbergyűlést tartott Hartshall-kertben, Bathól egy
angol mérföldnyire. Férfiak közül csak Vincent 's egyik barátja volt je-
len e' gyűlésen, minden más férfinak meg vala tiltva a' közelítés. Négy
ezer némbert gyűlt össze, 's a' kapuk előtt még százan hullámozottak föl
's alá, kik már többé nem kaphatának helyet. Három órakor lépe a' gyű-
lekezethe Vincent, a' nap hőse, tapssal és kendőlobogtatással fogadtatva.
Evans assz. támogatva England assz. által indítványt tön Balwell assz-
szonyinak elnökké neveztetésére, mit a' gyűlés fölkiáltással egyhangulag
elfogadott. A' némbereknök azonnal következő beszédét mondta: „Bathí
asszonyok! Igen örvendek e' gyűlésbeni elnökség viselhetésén, mivel
egész fontosságát érzem azon nagy kérdésnek, mely most férfiakért,
asszonyokért 's gyermekekért összegyűjte bennünket. (Tetszés.) Előse-
gitni szándékunk a' nép erkölcsi 's értelmi javulását és finomabbulását.
Ohajtom hogy a' nép asszonyi része hathatósan segítse kiküzdni a' fér-
finem politikai szabadságát (kötünik itt az angol radical hölgyeknek a' fran-
czia simonistanóktüli különbsége, mivel azok nem maguknak követelnek po-
litikai jogokat, mint imezek cselekvék), mert meg vagyok győződve,
miszerint az asszony jóléte csupán a' férfiak műveltségétől és szabadságá-
tól függ. (Tetszés.) Reményem, hogy legnagyobb figyelemmel hallgatand-
ják Önök Vincent barátunk szavait, kit ezennel bemutatok.“ Vincent két
egész óraig beszélt, minden rosznak támodat az alsóházból mondta szár-
mazni, 's különösen a' gyári dolgozó gyermekek szerencsétlen sorsát
olly élénkül füsté, hogy az egész gyűlekezet hangos zokogásra fakadt. —
Leginkább pedig a' gabonatörvény ellen buzognak országszerte az angol
radicalok. Igy Bowring tr. sept. 27ikén igen népes gyűlés előtt Black-
burneiben ujonnan hevesül kikelt e' káros rendszabály ellen; Thomp-
son, az ismert radical ezredes, pedig nyilvános leczkéket tart azon tör-
vény ellen, 's különösen sept. 27ikén következőleg nyilatkozék egyik
ily előadásában: Ha e' fültő rendszabály (értvén a' gabonatörvényt) az ide-

gen borokat terhelné, az minden esetre igen káros befolyást fogna gyako-
rolni az angol kereskedésre, és számos ember nélkülözni lenne kénytelen
a' szíverítő 's erősítő italt; de azért a' némberek 's gyermekek még nem
szállongának jajgatva szerte az utcákon, mert külföldi bor helyett jó
angol sörrel olthatnak szomjokat. Midőn azonban a' mindennapi kenyér
behozatását korlátozza a' kormány, az már olly iszonyu visszaélés, mely-
nek következményi fölszámíthatatlanok. A' kenyér minden ember éle-
tének fő szüksége, leginkább olly embereknél, kiknek a' szegénység ke-
nyéren kívül egyebet nem juttat. Az egyedárusokra nézve így nyilatko-
zék Thompson: „En részemről el vagyok határozva, 's ohajtnám ezt in-
kébb más helyen nyilváníthatni, hogy soha semmi olly rendszabályt nem
pártolok a' gabonatörvény elmellőzésire, mely, midőn az idegen gabo-
nabehozási vámjegyzéknek fokokénti csökkentésére czéloz, egyszers-
mind nem rovand illő díjt a' belföldi gabonára, melynek legalább is 21
évig kellene divatoznia, kivevén ha bizonyos birtokadóval kívánják azt
talán fölvaltani a' földtulajdonosok. Ős idők óta szokás vala büntetési fe-
nyegetéssel korlátokat tűzni ki a' gonosztettnek, 's ha csekélyebb vétségek
büntetésre méltók, ugyan mit érdemlenek azok, kik egész nemzetet éhen-
halásra kárhoztatnak! Többször hallának Önök említést „kárpótlásról a'
multakért 's kezességül a' jövődöért.“ Jól van, mihelyt a' nép elég erős
leend — ez pedig nem sokára meg fog történni — biztosítás-nyerésre
a' jövődö iránt, reményem, nem fogjuk mi feledni a' kárpótlást a' mul-
takért. Tekintsenek Önök körül, és látni fogják, hogy a' kedvező idő megje-
lent. Nagy hatalom emelkedik a' politikai látkörön, 's a' közelgő események
előre terjesztik árnyékjokat. Azok, kik az idegerőt bírják, most már fölnyílt
szemekkel tekintgetnek körül. Ökrök gyanánt fogják Önök magukat vágóhídra
hurcoltatni, minden ellenállás nélkül, miután megszűntek olly érzéketlenek
lenni, mint az ökrök? — A' lancashirei követe a' népalkotmányi biztosság ré-
sziről sept. 22én következő fölszólítást bocsátának ki: „Nagy radical gyűlés
Manchester mellett hétfőn, sept. 24ikén, általányos szavazásjog, éven-
kénti parlament, titkos szavazás, a' parlamenti követe díjazása 's vá-
lasztásadó eltörlesztésének megnyerésére. Manchesteri férfiak! Eljött az
idő, melyben e' nagy birodalom szenvedő millióinak összesége készen kö-
teles állani erkölcsi akarat 's testi erő bebizonyítására. A' nép, ismérve
hatalmát 's lelkesülve kötelesség, isten, királyné 's haza iránt, mindenben vi-
tézülni, böcsületesen 's ősei hős szellemében tartozik főtartani leg-
szentebb jogait, azon szilárd elhatározással, miszerint szabadon kíván
élni, hogy ne kelljen szolgaságban meghalni. Manchesteri hölgyek!
Gondolják meg Önök, hogy buzgó munkásságuk nagy mértékben segítheti
e' dicső vállalatot. Engedjék Önök munkálni gyöngéd de vajmi hatalmas
befolyásukat a' szabadság ügyéért, mely családoknak minden tagját bol-
doggá teendi. Gyűljenek Önök össze, 's mutassák meg, hogy nem akar-
nak munkátlannal maradni, midőn a' haza boldogsága forog kérdésben.
Gyökerez javítók! föl! mindnyájan e' jelszó alatt egyesüljete: „Béke!
Törvény! Rend!“ — Manchester vidékén a' gyűlés napján minden gyár zár-
va volt, 's valamennyi dolgozó nagyszerű rest hétfőt ünneple. 11 óra tájban
megindultak hosszú vonalban a' kézművesek, legjobb rendben 's kedvvel
a' szüntelenül hulló eső daczára. Minden egyes osztály tulajdon hangszá-
karral 's jelentő föliratu zászlókkal birt; a' sok közül egyen például Bri-
tannia volt látható szirtén állva, 's lábaival rabláncokat taposva, két
kezében pedig Neptun szigonyát 's a' népalkotmányt tartva; oldala mel-
lett a' britt óroszlán feküvék, alatta e' sorokat lehet olvasni: „A' nem-
zet szabad lehet, mihelyt akar; Anglia reményli, hogy ma mindenki tel-
jesítendi kötelességét.“ Egy fehér selyem zászlóra arany betűkkel e' szók
valának írva: „A' föld az ember tulajdona; ki dolgozni nem akar, az ne
is egyék.“ Más fehér zászlóra: „Ha tudatlanság miatt nem alkothatunk
törvényt, ugy szinte tudatlanságból nem is engedelmessékedünk annak. Ha
adósabásra ninesz eszünk, ugy annak fizetésére is ostobák vagyunk.“
Egy zászlón Hunt Henrik képe alatt: „Ez soha nem hagyá el a' népet!
Egyenlő jog, első törvénye a' természetnek!“ A' middletoni kerület zász-
láján: „Jobb dolguk van azoknak, kiket a' kard éle emeszt föl: mint kik
éhen halnak meg. Csináljunk magunknak törvényeket, hogy gyermekink
áldják hamvainkat. Délutáni egy órakor legalább 300 ezer ember volt együtt
Manchester előtt. Száz közül csak egy hallható a' szónokok beszédét,
's még is folyvást mély esőndben vesztegle az egész iszonyu gyülekezet.
Fielden, oldhami követ vivé az elnökséget, 's ő szóla első az ismert kérel-
mi tárgyokról. Először is azon jogot fejtegeté, mely szerint minden nem-
zetnek szabad ügyeiről tanácskozás végett nyilvánosan összegyűlni, mely
jogot már a' zsidók is gyakorlák, mint Nehemias e' sorából kiviláglik:
„Miután eljőve a' 7ik hónap, 's az Izrael fiai városaikban valának, össze-
gyűlt az egész nép, miként egy férfi, a' vizikapu előtti széles utcán és
szólanak Esrához az irástudóhoz: terjesztené elő a' Mózes törvényköny-
vét, melyet Izrael, az ur, parancsolt vala. 'S Esra, az irástudó elhozá
a' könyvet a' község elibe, melyet férfiak, némberek 's gyermekek ala-
kítának vala, 's olvasott belőle a' vizikapu előtti széles utcában, reggel-
től egész délig, férfi, asszony 's minden előtt, ki azt hallani akará. 'S
az egész nép fülei a' törvénykönyv szavaira figyelének. És Esra, az irás-
tudó magas széken állott vala, hogy mindenki jobban láthassa a' beszélő
's olvasó ajkait.“ Ezután tanácslá 300 ezer hallgatójaink, hogy előleg
most teljes erővel csupán az általányos szavazás-jogot sürgessék, mely-
nek megnyerése után önként fognak teljesülni egyéb követelések. Az ál-
talanos szavazás-jog még inkább illeti a' szegényeket, mint vagyonosá-
kat, mert a' nagyobb tulajdon már a' nélkül is befolyást szerez, 's mi-
nél szegényebb az ember, annál illőbb, hogy legalább nagyobb politi-
kai joggyakorlásban nyerjen kárpótlást. „Az iszonyu adóteher, szóla töb-
bi közt, a' hosszas francia háboruban veszi eredetét; 1789 előtt 15 mil-
lió font sterling kívántaték az országos költségekre, 's most 50 millió is
alig képes azokat egészen fődözni.“ Utána Stephenson szóla, az ismert

híres izgató. „Az általános szavazásjog, mondá lelkesülten, abból áll, hogy a' dolgozó ember jó kabátot 's egész kalapot viseljen, 's jól lakhatva jó földelű házban pihenessen véghez vitt munkája után. Ime, sok ezret látok most előttem, 's minden harmadik férfi tulajdon puskával bir. Miért nem hozátok el puskáitokat? Mivel a' manchesteri rendőrség tudtaul adá minden radical főnöknek, hogy föltétlenül bizik a' dolgozó osztály jó magaviseletében; midőn a' nemzet összegyűl nincs katonaságra szükség rendfőntartás végett. Igenis, itt nem kell katonaság, 's nem rendőrség, mert mindenki önkeblében hordja a' legbiztosabb rendőrt.“ — O' Connor beszéde tartalmát könnyen képzelhetni e' bevezető szavaiból: „Mint oly városnak képviselője állok itt, melyben közönségesen a' királysági rendszer tanyája szokott lenni. Csak 48 órája még, hogy a' királyné orra előtt szólék a' néphez.“ Ministeri lapok Shakspeare e' szavaival üdvözlök O' Connort: „O te bagaria és ökörbőrű lord! Most valóban czéllapul állasz kir. törvényhatóságunk előtt. Tudtodal adatik ezental, hogy én vagyok azon seprő, mely tégedet szemét embert az udvarból kisöpren.“ — Mig ezek Angliában így folynak, Irlandban O' Connell fáradhatlanul munkás terjesztési új izgatási tervét, noha nem legszerencsésb sikerrel. Templemore mellett, Tipperary grófságban 50 ezer ember gyűlt össze, 's valamennyi józan volt, mi eddig majd példátlan esemény Irland évkönyvében. Halway közelében sept. 30kán 20 ezer földművelő gyűlt össze, 's egyhangulag tökéletes tized-eltörlesztést kívánt. Melbourne vágytársainak említését mindig hangos roszalás és gúny hangjai követték. — Jamaikában háborgani kezdenek a' fölszabadult rabszolgák, és San Domingo sorsával fenyegetik a' fővárost. A' kormányzó czélszerű rendszabályokkal foglalatos, hogy szükség esetén a' támogatható zendülést elnyomhassa.

London, oct. 7ikén: O' Connell ismét hosszú levelet boesáta közre, de már nem az irlandi néphez, hanem választóitához. Általányosan védelem-iratnak tekintheti azt azon erős gáncs ellen, mellyel őt minden oldalról illetik a' tizedtörvényről mutatott ragaszkodása miatt a' kormány elveihez. O' Connell ez iratában többi közt így szól: „Meghiitt tudósítást vevék a' kormány egyik nagyobb befolyású tagjától, miszerint a' mult ülésben elfogadott ministeri tizedtörvény, nagyrészt elfogadandja tizedszüntetési tervemet. (Csudáljuk, mond a' Sun, kiadhata Daninak illy meghiitt tudósítást?) Nem tudom, ismeré e' más irlandi követ a' tizedtörvényt annak előnkbe terjesztése előtt; én részemről kétem, 's határozottan nyilvánítom, hogy azon törvényjavaslat olly alakban, millyben a' parlamentbe juta, előttem ismeretlen vala. Sőt bizván azon minister meghiitt tudósításában, előre nyilvánítám hírlapokban, hogy tizedtörlesztési tervem nagyobb részint el fog fogadtatni.“ Itt természetesen azon kérdés támodand, szől ismét a' Sun, miért támogató tehát O' Connell és farka mégis az érintett törvényjavaslatot? — A' Temze-Tunnelben most új veszély hátráltatja a' dolgozókat; a' kifejlő légszész ugyanis olly hirtelen gyűl meg, hogy több munkás életét veszti, több pedig kórházban sányli a' fojtó gőz veszélyes hatását. — Oct. 3ikán bizonyos Hampton Cheltenhamben 5ezer lábnyi magosbul szerencsésen leboesátkozék bukernyővel, mi eddig még nem sikerült. —

Franciaország.

Paris, oct. 7kén: Baudin ellen-hajóvezér, 's parancsnoka a' Mexico előtt horgonyzó francia hajóhadnak, Cadizból elvitorláztakor, következő napiparancsot boesáta közre: „Matrózok 's katonák! Ott megtelepült honfitársink több év óta elnyomatást és sérelmeket szenvedének; kötelessége tehát Franciaországnak, elégtételt kívánni. Ha az elégtételt nem nyerjük meg, háborút fogunk kezdeni. Mindegyik készüljön te' át közületek egész szívvél 's erővel háborúra; minden gyakorlástokat harczi gondolat sikeressítse. Matrózok és katonák, kétszerezétek a' munkásságot, rendet, 's gyors engedelmességet; mert ezek mindenkor valódi elemei a' szerencsés sikernek. Mindenben, mit Franciaország böesülete 's méltósága kíván, számolok rátok, valamint ti is minden esetben számolhattok reám. Baudin Károly.“ — E' napokban többféle hír szárnyalt a' király egészsége gyöngültéről, mellyek eleinte figyelem nélkül hangzának el, mivel legitimista lapoktól szármoztak, mellyek már háborgó korszakot is kezdének jósolgatni a' harczkodó Orleans hg. kormánya alatt. Ugy látszik mindazáltal már most, hogy e' hírek nem egészen alaptalanok 's hogy némelly fonák lépteket a' külpolitikában csupán a' király betegségének kell tulajdonítani, melly miatt a' ministerek maguk fejjükből valának kénytelenek dolgozni. — Perier Péter és Pál következő tartalmu levelet intéztek a' National szerkesztőjéhez: „A' National csudálkozik, hogy Perier Kázmér fiait törvényszék elibe idézik őt azon bántalmak miatt, miket elhunyt édes atyjokon elkövete. Ők ellenben nem kisebb csudálkozással olvassák a' National megtámodását. Bárminő igaztalanságnak 's bármennyi gyűlöletnek látá is magát kitétetve Perier Kázmér, mint országos férfi, de böesületes híret 's nevé legmakacsabb ellenségei sem merészlék illetni. A' National állítja, miszerint Perier urak vádja, mint atyjok személyében rágalmaztatéké, nem boesáttathatik törvényszék elibe. A' National roszul ismeri a' mostani törvényhatóságot, melly, öszhangzólag a' legnemesb nyilvános erkölcsiséggel 's magányos érzékenységgel, teljes mértékben jogosítja a' fiut, atyja emlékeztét törvényszék előtt is védhetni és megboszulhatni. Ez üdvös elv, bármennyit koholjanak is ellene, soha nem fog a' történetek függetlenségének ártani. Midőn a' National a' történetíró szabadságát követeli magának, feledni látszik, miszerint az utóvilág méltányos ítélete, 's őzjüngő szenvedélyes kitörési között a' veszteségi 's kudarcza miatt dühöngő pártnak, vajmi nagy 's lényeges különég uralkodik.“ — Több helyen szemet szűrt, hogy utóbbi időkben olly tetemes haderőt szállított a' kormány Mexico; most azonban hivatalos lapok oda iparkosznak módosítani ez eseményt, hogy az angol-nyugatindiai gyarmatokban rögtön

életbe léptetett általános fölszabadultok a' fekete rabszolgáknak okozó 's tevé szükségessé e' nyugtalanítónak látszó rendszabályt, mivel a' közel francia gyarmatokban zendülés-kitöréstől rettegnek az ottani kormányzók a' fekete rabszolgák résziről. —

Németország.

Alrajnamellékrül oct. 2ikán: Binterim tr. az isméretes lelkész, ki ellen a' legszigorubb bírói vizsgálatok után sem lehetett kisütni valamit, most meghívást kapott Löwenben az egyetemnél a' bibliai archaeologia-tanításra. Alig hiszik, hogy ő odahagyja plebániáját az érsek (a' köllni) jóváhagyása nélkül. A' Hermesiták Bonnban és Kölnben folytatják tanrendszerük előadását 's védelmét, és pedig a' mostani főegyházhelyettes Hüsgen tudtával, ki megengedé a' tanulóknak minden különég nélkül hallgatni a' hittudományi leckeiket, a' mint tetszik. — Köln, Aachen és Düsseldorf városban aláírás nyitattott meg a' királynak a' miatti megkéretése végett, hogy a' fogoly érseket szabadságba helyezné vissza. Mint hallik Kölnben a' rendőrség ezen aláírást elnyomta, sőt miatta zaklatásokat kezdte meg; Düsseldorfban pedig egy kalmárnak még burnót-szelenczjét is elkobzák csupán azért, mert az érsek képe volt tetején lefösvé. Westphalban már erre nem hajtanak annyit, ott az érsek képét nyilván is árulják, sőt pipákat adnak el, mellyeken ez érsek képe kimetszve van.

Schweiz.

St. Gallen oct. 9dikén: Nyugati Schweiz folyvást fegyverben áll. Genf hadkészületein kívül szinte jelesek a' Waadt canton résziről intézetek is, melly canton tanácsa oct. 3 's 4ke köztí éjen a' már tetteleg főnálló fegyveres csapatot 6 ezer főnyire szaporitá. Különbben az egész canton mintegy hadlábban áll. Bern, a' franciaia csapatok nyomulása hírére, a' Franciaország fölöli széleket azonnal saját csapatival állotta el. Argau, fegyveres népét már 3kán táborozásra szállitá. És illy mozgalmak közt készült el a' szövetséggyűlésben a' franciaia udvarhoz küldendő válasz, mellynek szelleme különben előre is vala gyanítható. A' szövetséggyűlés e' tekintetben jóval hátrább állott a' nép érzelménél, melly az utóbbi 10 nap folytában sokkal buzgóbban jelentkezett; 's e' miatt nem lehet majd csudálni, ha a' schweizi nép a' mondott válaszjegyzéket csak ollynak tartja, mint bármelly mindennapi közönséges irományt. St. Gallen, Argau és Thurgau azon cantonok, mellyek azon jobb 's romlatlan szellemnek, melly a' népben él és hat, kifejezése miatt, épen nem fogadák el a' válaszjegyzéket. Sokkal kötetlenebb kézzel látszott lenni a' szövetséggyűlés akkor, midőn a' szövetségi tartományok védelme iránti készületek fordultak tanácskozás alá. Waadt és Genf cantonok hazafiui buzgalma a' tett ótalmi előkészületekre nézve általános diéséretet nyert, azon javaslatjok pedig, hogy eddigi lépteiket a' szövetség magáéinak fogadja el, közjavallást és elfogadást. Némelly homályos szavazóknak, kik a' nemzeti becsület koczkáztatásával is ellenzésben maradtak, elég keserű igazságokat kelle hallaniok. Különbösen sújtá e' csapás Neuenburgot és Baselt, mellyek bármiféle hadikészület tételében nem látának egyebet oktanak kihívásnál. A' szövetséggyűlés végre azzal rekeszté tanácskozását, hogy az eddig önként összeállott vagy egyes cantonok által szedett katonaságot szövetségi szolgálat alá rendelé, 's mint ollyan összesített seregnek egy saját szövetségi vezért nevezett ki. E' végzetet 13 szó alkotá. Egyenesen nem vagy ellene szavaztak: Uri, Schwyz, Unterwalden, Zug, Graubünden, Tessin és Neuenburg, nem számítván a' fel cantonokat, mellyek ugy is semmiségre süllyedtek alá. Most már várható, hogy Baseltől Genfig a' schweizi szélek egészen elállva lesznek, ha csak a' franciaia csapatok rögtön visszaindulása valahogy nem következnék.

Oct. 2án szász Schweizban nevezetes természeti tünemény fordult elő. Pfaffendorf helységhez közel 's Königsteintől mintegy fél órányira, a' Pfaffenstein nevű sziklának egyik meredek oldala, mintegy 50 magas és 15 öl széles, dörgéshöz hasonló rettentő ropogással 's átláthatlan porfelleget képezve zuhant le. Alul a' szikla tövében erdő diszlett, 's ez most másfél holdnyi ter'edékben több ölnyi magosra ugy el van borítva kővel, hogy a' fáknak többé nyoma sem látható, hanem csupán a' kőterület két szélén láthatni forgács-apróra zuzott farészeket. A' leomlás várható volt különben, mert a' szikla alapja homok levén, ezt a' vidékiek kapva hordták, 's e' miatt a' szikla alját már egészen pandalossá homorítá vagy hézagitá a' sok ásás. Szerencse hogy épen akkor semmi ember nem volt a' szikla közelében.

Gabonaár. Vidéki városink piaczin: pozs. mérője váltó garas.

	buza	kétszer	rozsa	arpa	zab	kukorica	köles
octob. 4kén Ungvár . . .	80-77	72-68	52-48	38-35	27-25	50-40	—
.. 5kén N. Beeskerek . . .	80	45	—	30	28	40	30
.. 5kén Arad	60	40	40	22	22	40	—
.. 6kén Baja	67-57	54-47	47	37	29	50	40
.. 6kén Pécs	80-70	65-60	55-50	42	30	50	—
.. 9kén Debreczen	60-55	50-45	40-35	29-28	23	40	40
.. 11kén Mosony	117-66	70-62	70-64	60-44	38-29	60-60	—
.. 12kén Új-Beese	90-75	65	—	30	32-30	35-30	30
.. 12kén Temesvár	85-75	52	—	30	30	32	—
.. 13kán Komárom	93-87	81-60	61-55	58-53	34-32	50-51	63
.. 19. é. Pest pesti m.	140-98	96-85	80-72	76-70	55-50	85-72	—

Dunavizallás: oct. 17ikén 4' 4" 0" — 18ikán 4' 3" 6" — 19ikén 4' 6" 0" — 20ikán 5' 8" 0" —

Pénzkelet: Bécs, oct. 17én: 5 pCtes statuskötelezvény 107 ³/₃₂; 3 pCtes 79 ⁷/₈; 1834ki 500 ftos kölesön 639 ¹¹/₁₆; Bécsi 2 ¹/₂ petes bankókötel. 65 ft., 2 ¹/₂ petes m. kamr. kötel 64 ⁷/₈ pgr. for.